

“Göçen Hayatlar” Kısa Filmi Bağlamında Göçün Sosyolojik Analizi

Mehmet Kul¹

Öz

Sanatsal etkinlikler her dönemde değişerek ve gelişerek varlığını sürdürmüştür. Dolayısıyla sanat ve sanatçı toplumsal ürünlerdir. Sosyal bilimciler, sanatçıdan ve sanat eserinden toplumsal gerçeklik hakkında önemli bilgiler edinebilmişlerdir. Bir sanat dalı olarak sinema, başlangıcından bu yana seyirciler üzerinde derin bir etki bırakmıştır. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte sinema alanında kısa filmler de dahil olmak üzere çok sayıda sanatsal üretim yaratılmış ve günümüzde kısa film üretimi devam etmektedir. Bu kısa filmlerden biri de 2021 yılında Kadem Sanat Derneği'nin “Göç ve Kadın” konulu kısa film yarışmasında üçüncülük ödülü kazanan, Dilek Türk tarafından yapılan “Göçen Kadınlar” adlı filmidir. Bu çalışmada, analiz için derneğin web sitesinde bulunan filmin açık kaynak versiyonu kullanılmıştır. Film, sanat sosyolojisi ve göstergebilim metodolojileri kullanılarak incelenmiştir. Kısa filmin tanıtımı ve içeriği sunulmuş, ardından filmde sunulan temalar ile mevcut göç literatürü arasındaki ilişki kurulmaya çalışılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, Suriye savaşı gibi itici faktörler nedeniyle göç etmek zorunda kalan kadın göçmenlerin, göç ettikleri ülkede diğer itici faktörlerle mücadele etmek zorunda kaldıkları ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Göç; Sanat Sosyolojisi; Kısa Film; Film Analizi; Göç Teorileri

ABSTRACT IN ENGLISH

A sociological analysis of the short film “Migrating Lives”

Artistic activity has continued its existence by changing and developing in every period. Therefore, art and artist are social products. Social scientists have been able to gather important information about social reality from artists and their artwork. Cinema, as a form of art, has had a profound impact on audiences since its inception. As technology has advanced, numerous artistic productions, including short films, have been created within the realm of cinema, and the production of short films continues today. One of these short films is “Immigrant Women” by produced Dilek Turk, which won the third prize in the short film competition on “Migration and Women” organized by the Kadem Art Association in 2021. This study utilized the open-source version of the film available on the association's website for analysis. The film was examined using the methodologies of art sociology and semiotics. The introduction of the short film and its content were presented, followed by an attempt to establish connections between the themes presented in the film and the existing migration literature. Based on the findings, it becomes evident that female immigrants who were forced to migrate due to push factors, such as the Syrian war, had to struggle with other push factors in the country they migrated to.

Keywords: Migration; Sociology of Art; Short Film; Film Analysis; Theories of Migration

Giriş

Sanat sosyolojisi klasik sosyoloji yazınında tam anlamıyla ele alınan konulardan biri olmamıştır. Sanat, klasik sosyal bilimciler tarafından, salt bir yapısal kavram altında analize konu edilmiştir. Yani makro boyutlu toplumsal bağlarla (ekonomi, din gibi) mikro ölçekli sanat olgusunun

¹ Dr. Mehmet Kul, Türkiye. E-mail: dr.mehmetkul@gmail.com

biçimlenişi üzerinde durulmuştur. Marksist yaklaşım sanatı, alt yapı / üst yapı bağlamında ele almış ve onu ekonomik alt yapıya bağlı olarak gelişen genel kültür genel başlığı içinde veya altında (Kellner, 2016) ve ayrıca egemen güçlerin propaganda aracı olarak değerlendirmiştir (Ötgün, 2008). Sosyal gerçekliği din temelinde okuma geleneğinin öncüsü olan Weber (1965:242) ise sanatı, dinin motor gücü olarak ele almış ve sanatı, dinin sembolik veya ahlaki boyutta yapılaşmasında etkili bir payanda olarak değerlendirmiştir. Sanatı din kurumu başlığı altında ele alan bir diğer klasik sosyolog Durkheim’dir ve ona göre toplumsal kurumlardan biri olan din, diğer sosyolojik olgularda olduğu gibi, sanatı da belirleyen anahtar kavramlardan birisidir (Kösemeihal, 1971:98). Sosyolojinin öncüleri tarafından, ayrıca ele alınmadığı için olsa gerek, sanat sosyolojisi akademik çevrelerde bulanık kalmaya eğilimli konulardan biri olmuştur. Ancak günümüzde sanat sosyolojisi artık bağımsız bir alan olarak akademik yazında yerini aldığı yapılan çalışmalardan gözlemlemek mümkündür. Sosyoloji çatısı altında daha fazla sosyolojilerin belirginleşmesine (Cangızbay, 2011:7) veya alt disiplin alanlarına ihtiyaç duyulmasına bağlı olarak sanat sosyolojisi (Çağan, 2006:13) ve görsel sosyoloji ortaya çıkmıştır (Görk – Varlı, 2016). Çünkü her bir sanat eseri özünde önemli sosyolojik veriler, bilgiler, patolojiler ve semptomlar barındırmaktadır. Hem sanatçı hem de sanat ürünü toplumsaldır. Bir başka söylemle insan davranışının toplumsal düzenlenişine bağlı olarak sanatçı ve eseri, yaşadığı toplumdan doğrudan veya dolaylı bir şekilde etkilenmektedir. Özellikle sözlü kültürden yazılı materyal üretme kültürüne geçilmesiyle birlikte geçmişten günümüze değin yazılı-yazılı olmayan çok sayıda sanat eseri üretilmiş ve bu eserlerden hareketle toplumbilimcileri o toplumun ekonomisinden sosyal yaşamına, siyasal ilişkilerden kültürel ilişkilerine varıncaya kadar birçok konuda sosyolojik okuma / analiz gerçekleştirmişlerdir. Bu eserler sadece *sanatsal - pür estetik kayguların ürünü olmayıp* aynı zamanda *toplumsal koşulların tayin ettiği kararları / dayatmaları* da içermektedir (Wolff, 2000:36). Bu anlamda sanatçının ve sanat eserinin toplumsal olarak kurgulanışı veya sosyolojik düzenlenişi, sanatçı ve eserinin özgünlüğünü ve özerkliğini aşkın bir duruma gönderme yapar. Çünkü sanat insanla ilgilidir, insan hakkındadır, insana dairdir, toplumsal bir varlık olan sanatçının eseri toplumsal bir üründür (Çağan, 2006:14) ve dolayısıyla sanatçı ve eseri sosyolojinin *-genel anlamda sosyal bilimin-*merkezi konumunda kendine yer bulmalıdır. Bu bağlamda sanatçı, bir şeyi yazarken, resmederken, melodileştirirken, senarize edip filmleştiren vs. toplumsal gerçekliğe dayanmaktadır. Topluma ait her ne varsa *sanat da dahil olmak üzere* insani var oluş biçimlerine bir şekilde nüfuz etmektedir ve “tıpkı bilgi gibi sanat da malzemesini eninde sonunda toplumsal gerçeklikten almak zorundadır” (Adorno, 2004:152).

Toplumla, insanla ve yaşamla iç içe olan sanat, toplumsal dönem ve akımlardan da doğal olarak etkilenmiştir. Her dönem bir sanat türü/ürünü veya akımı sanatçıyı ve sanatı belirlemiştir. Bir sanat ürünü olan sinema, insanların hayatına girdiği ilk filminden (1985-Lyon’daki Lumiere Fabrikasından İşçilerin Çıkışı) itibaren (Teksoy, 2005), izleyicilerin hep ilgiyle takip ettiği ve bundan dolayı da önemli ekonomisinin / sosyolojisinin / kültürünün / psikolojisinin oluştuğu bir sektör olmuştur ve olmaya da devam etmektedir (Tüzün, 2013). Geleneksel kitle iletişim araçları yerini internete, cd/vcd’ye, sayısal televizyon platformlarına yani yeni medya araçlarına bırakmasıyla, sinemada akıl almaz bir gelişim / dönüşüm yaşanmıştır ve bu gelişim alanlardan birisi de kısa filmler olmuştur (Başlar, 2013).

Başta sinema (film / kısa film) olmak üzere malzemesini toplumsal gerçeklikten alan sanat eserlerinde, (ör. fotoğraf sergilerinde, tiyatro oyunlarında, romanlarda ve edebi diğer türlerde) toplumsal bir realite olan “göç” olgusuna yer verildiği görülmektedir. 2021 yılında Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM) Hatay Şubesi tarafından “Göç ve Kadın” konulu kısa film

yarışması organize edilmiştir. Bu makalede, yarışmada üçüncülük ödülü alan ve göçün toplumsal patolojilerini görünür kılan “Göçen Hayatlar” adlı kısa film üzerinden sosyolojik çözümleme yapmak amacıyla, filmde ön plana çıkan pratikler ile göçün kuramsal yaklaşımları birleştirilmek istenmiştir.

Yöntem

Sosyal bilimci toplumsal realiteyi sanat eseri ve/veya sanatçı üzerinden okuyarak, (*tam olarak bilemeyeceğinden*) *sadece* anlayabilir (*verstehen*) veya (*sanat eserinin çok anlamlılık içeren özelliğinden dolayı*) *sadece* yorumlayabilir (*hermeneutik*). Sanat eserinin anlaşılması ve/veya yorumlanması (1) sanat eseri, (2) sanatçı veya (3) her ikisi (hem sanat eseri hem de sanatçı) bağlamında yapmak mümkündür. Bir başka söylemle, sosyal bilimci sanat eserini ve/veya sanatçıyı gözlemlenen dinamikler açısından sosyal bilimin nesnesi olarak ele alıp analiz ederek anlayabilir-yorumlayabilir. Çözümlemenin sanat eseri üzerine odaklanmasına *eser merkezli sosyolojik çözümleme*, sanatçı üzerine odaklanmasına *sanatçı merkezli sosyolojik çözümleme*, ikisine birden odaklanmasına da *büttüncül ya da sanatçı-sanat eseri merkezli sosyolojik çözümleme* denilebilir. Bu çalışmada, sanatçıyı göz ardı ederek sadece *sanat eseri* nesneleştirilerek analize konu edilmiştir yani *eser merkezli sosyolojik analiz* yapılmaya çalışılmıştır.

Aşırı belirsizlikler, kurgusalıklar ve imgelemler gibi çeşitli nedenlerle bir sanat eseri sosyolojik analize kapalı olabilir. Böyle bir durumda sosyal bilimci, ulaşılması zor soyutlamalara veya zorlama yorumlamalara girmekten kaçınacaktır, çünkü sosyal bilimci *objektif bilgi* arayışında olan kişidir (Durkheim, 2020:103). Analize konu edinilen “Göçen Hayatlar” adlı kısa film ise; toplumsal realiteyi, sosyolojik dinamikleri, göç olgusunu karakterize eden düşünsel arka plana ilişkin semptomları ve göçmene ilişkin toplumsal düzenlenişi ortaya çıkarması / koyması bakımından sosyolojik analize açık ve imkân veren bir sanat eseri olarak değerlendirilmiştir.

Eser merkezli sosyolojik analizde, düşünce / hayali olanın karaktere bürünerek cisimleştiği tüm öğeler (*kabraman, olayın geçtiği mekan-zaman, kurgu... vs*) ile bunların dayandığı tüm toplumsal arka plan (*toplumsal sorunlar, realite, kurallar, değerler, sosyolojik teoriler -olgular ...vs*) arasında bağlantı kurulur. Böylece *sanatçının öznel* bakış açısı ile *nesnel sosyolojik* gerçeklik birleştirilmiş olur. Bahse konu bu ilişki kurulabildiği sürece sosyolojik analiz, sanatın her biçimine, - *klasik, popüler, avangart ...*-, hiçbir ayırım yapmadan yapılabilir. Bu makalede ise, Göçen Hayatlar adlı kısa filmde sanatçı tarafından kullanılan tüm öğeleri ile göçün sosyolojik kuramları- kavramları arasında ilişki kurulmaya çalışılmış ve böylece toplumsal gerçeklik anlaşıp yorumlanmak istenmiştir.

Ayrıca *eser merkezli sosyolojik analizde* bilimsel bilginin ortaya çıkarılması amacıyla, sanat eserinin *aşırı kurgusalığına takılmadan* yürütülmesi gerekmektedir. Bir başka söylemle nesnel/bilimsel bilgi kaygısından dolayı eser merkezli sosyolojik çözümleme, sanat eserinin kurgusal / hayali kısmı, sanatçının eklediği öznel amaç ve sanatsal kısmı paranteze alınarak yapılmalıdır. Bundan, sanat bir duygu aktarım süreci olduğundan duyguların da paranteze alınacağı anlaşılmamalıdır. Zira duygular sosyolojisi alan yazınında duyguların önemli bir toplumsal birimi olduğu ve sosyolojik realitenin görülmesini sağlayan etkenlerden biri olduğu vurgulanmaktadır (Hochschild, 1979; Baker, 2014). Çalışmada analizi yapılan Göçen Hayatlar kısa filminin sanatsal değeri bu çalışmada konu edinilmemiş (kaldı ki filmin ödül aldığı bu noktada bir kez daha hatırlanmalıdır), kısa filmin ortaya koyduğu sosyolojik realitenin göç kuramlarıyla ilişkisine odaklanılmıştır.

Sanat sosyolojisi bağlamında takip edilen yöntemsel izlekle birlikte, Göçen Hayatlar adlı kısa film analizinde göstergebilimsel yöntem çerçevesinden de yararlanılmıştır. Kısa filmi sahneleri; gösteren (*sign/signifier*) – gösterilen (*signified*) – yorumlayıcı (*intrepretant*) bağlamına göre incelenip yorumlanmıştır (Echtner, 1999:48). Yani analiz ile; kısa filmin sahneleri (*gösteren*) ile göç eden bir kadının hayatı (*gösterilen*) arasındaki ilişki göç kuramlarına göre (*kuramsal yorumlama*) ifade edilmeye çalışılmıştır. Göstergelerin bilimsel açıdan analiz edilmesi olarak tanımlanan *göstergebilim-semiyotik* (Rıfat, 2009:11), kısaca birbiriyle ilişkili göstergeleri inceleyen bilim olarak tarif edilmektedir (Çulha, 2012:409). Bir düşüncüyü ya da anlamı dile getirmek için kullanılan bir ses, nesne veya sözcükler yani maddi bir varlıklar aracılığıyla izleyicinin zihinde oluşan mana / anlam veya zihinsel tasarım göstergebilimle ortaya konulur (Barthes, 2005). Dolayısıyla bu çalışmada Göçen Hayatlar adlı kısa film sahnelerinde kullanılan görüntüler aracılığıyla oluşturulmak istenen anlam göç kuramları eksenine göre yorumlanmıştır.

“Göçen Hayatlar” Adlı Kısa Film

Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM) Hatay Şubesi tarafından “Göç ve Kadın Kısa Film Yarışması” yapılmıştır. Organizasyon “*savaşlar, tehcirler, doğal felaketler ya da ekonomik nedenler... sebebi ne olursa olsun göçler, insanlık tarihinin acı gerçeğidir... Kadınlar ise göçün olumsuz şartlarından ve zorlayıcı sonuçlarından en fazla etkilenenidir. Göçmen kadınların taşıdığı bu ağır yük, objektiflerin onlara yönelmesine sebep olmaktadır*” (www.kademsanat.com/goc-ve-kadin-kisa-film-yarismasi) anlatımlarına yer vererek bu yarışmanın ilanını duyurmuştur. Yazarı, yapımcısı ve yönetmenliği Damla Türk tarafından yapılan ve yaklaşık 5 dakika metrajlı “Göçen Hayatlar” adlı kısa film, yarışmada üçüncülükle ödüllendirilmiştir (www.kademsanat.com, 2021 Kısa Film Ödülleri) ve dereceye giren üç görüntü de Kadem Sanatın internet sayfasında bulunmaktadır.

Anasayfa

Hakkımızda

2022 YARIŞMA SONUÇLARI

Yarışmalar

Haberler

İletişim

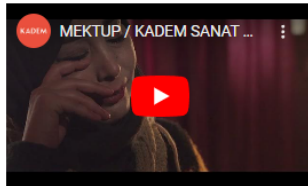
GÖÇ VE KADIN

KISA FİLM YARIŞMASI

KADEM SANAT 2021 GÖÇ VE KADIN KISA FİLM YARIŞMASI KAZANANLARI:

BİRİNCİ

İKİNCİ

ÜÇÜNCÜ

Kısa Film Künyesi	
Yazan, Yöneten ve Yapan:	Damla Türk
Yapım Yılı:	2021
Film Süresi:	5:00 dk.
Dili:	Türkçe

Gösteren – Gösterilen Bağlamında “Göçen Hayatlar” Adlı Kısa Filmin İçeriği

Kısa film hüzünlü bir klasik müziği eşliğinde akıp gitmekte ve mesaj ise ekrana çıkan “eller üzerinden” izleyicilere aktarıldığı görülmektedir. Filmin arkasında yer alan siyah fon, ölümcül karalığı yansıtmakta, bu aynı zamanda ekrandaki “kadın ellerini” daha da belirgin hale getirecek zıtlığı oluşturmaktadır. Film boyunca neredeyse hiçbir *konuşma* duyulmamakta, ancak aktarılmak istenen sesli mesaj, ses efektleriyle izleyicilere duyurulmaktadır. Filmde eller üzerinden bir göçmen kadının “önceki” ve “sonraki” hayatı anlatılırken, izleyici önce neşe dolu bir hayatı görmekte ve bir kırılma noktasıyla (ki bu kırılma noktası Suriye’deki iç savaştır) neşe dolu hayatın nasıl “göçen” bir yaşama evrildiğini seyretmektedir. Damla Türk “göçen” kavramını kullanırken, bir yandan olgunun terim anlamına, yani bir yerden başka bir yere göçmeyi kastederken, diğer yandan kelimeye aşkın bir anlam yükleyerek “son bulan, ölen, biten, çöken” bağlamında sözcüğe öznel bir amaç yükleyerek kullandığı anlaşılmaktadır. Çünkü kısa filmin sonunda *terimsel bağlamda göçen* bir kadının, *terimin aşkın anlamında* hayatının nasıl *göçtüğünü* seyreden net bir şekilde anlamaktadır. Filmde zaman zaman duyulan Arapça ifadeler, göçen kadının Arapça konuşulan bir bölgeden Türkiye’ye göç ettiğini ortaya koymaktadır. Ancak hangi ülke olduğu net olarak ifade edilmemiş olsa da seyreden de bu ülkenin Suriye olduğunu çok kolay bir şekilde anlayabilmektedir.

Kısa filmde, göçen kadının önceki hayatında mutlu olduğu, tıp fakültesinden mezun olup diploma aldığı, elinde stetoskop ile hasta tedavi ettiği dolayısıyla hekim olarak işe başladığı gösterilmektedir. Kadının evliliği, çocuk sahip oluşu ve çocuğuna Barbie bebek hediye edilmesi, çocuğuna ninni söylemesi, doğum günü pastası ile “iyi ki doğdun” şarkısının duyulması, huzurlu bir aile portresi izleyiciye, kadının göç etmeden önceki hayatının neşe-huzur ve mutluluk içerisinde olduğuna ilişkin zihinsel görsellik ve duygusal bir anlam inşa edecek şekilde aktarılmıştır. Anne – baba ve çocuğun elleri ekranda ve yine mutlu bir izlenim oluşmuşken, aniden patlama ve silah sesleri duyulmaktadır ve mutluluğu resmeden eller, bu ses sonrasında yerini tedirginliğe bırakmıştır. Bu görüntü ve ses filmin kırılma noktasını oluşturmaktadır. Televizyon kumandasını tutan titreyen eller ile her kanal değişiminde duyulan hararetli savaş haberi sunan spiker sesleri, aileden huzurun gidip büyük bir endişenin geldiğini gösterecek şekilde izleyiciye sunulmuştur. Silah sesleri sonrasında televizyon kumandası tutan ele kan sıçraması, ağlama sesleri, üç el yerine sadece kadın ve çocuk ellerinin ekranda belirmesi ile seyirciye kadının kocasının öldürüldüğü anlatılmıştır. Kadın ve çocuğun yumulmuş elleri, kadının çocuğun ellerini kavrayış şekli kadının derin yalnızlığı, kimsesizliği, belirsizliği ve korkusu gösterilmeye çalışılmıştır. Sonrasında ise seyirci bir yandan silah-çatışma sesleri duyarken diğer yandan kadının küçük bir çanta -ama bavul değil – hazırladığını izlemektedir. Böylece geçmiş güzel günlerin büyüklüğü, savaş ile küçük bir çantaya sığamayacağı profesyonelce ekrana aktarılmıştır. Küçük çantaya Barbie bebeğin konması da yapılacak yolculuğun çocukla birlikte gerçekleşeceğini ifade etmektedir. Sonraki görüntüde, izleyici denizin ürküten dalga seslerini duymakta, kadın ile kız çocuğunun elini ısıtmaya çalışırken bir yandan da şiddetli bir şekilde sallandığını seyretmektedir. Böylece yolcuğun denizde bot veya teknede, ölüm tehlikesi gibi zor koşullar altında gerçekleştiği resmedilmiştir.

Seyirci buraya kadar kadının önceki mutlu hayatının savaşla sona erdiğini anladıktan sonra kadın ve çocuğunun kötü koşullar altında deniz yoluyla bir başka ülkeye göçtüğünü / sığındığını izlemektedir. Bundan sonraki görüntüler ise kadının ve çocuğunun göç edilen ülkedeki yaşantıyla ilgilidir. Kadın mezuniyet diplomasıyla hekim olarak iş arar ancak tüm kapılar yüzüne kapatılmaktadır. Sonra diploma tutan elleri seyirci; bulaşık yıkarken, karşılığında 20 TL alırken, simitle karın doyururken görür ve kadının derin bir sefaletin içerisinde olduğu anlaşılır. Başka bir görüntüde eller yine bulaşık yıkamaktadır, ancak bir erkek eli uzanarak kadını taciz etmektedir, kadın o eli ittirmekte ama o erkek eli ısrarlıdır, kadın reddedince bardaklar düşer ve karılma sesiyle ekran kararır. Bu olay sonrasında izleyici kadının işten kovulduğunu ekrana dilenen ellerin çıkmasından anlamaktadır. Seyirci fonda araba – ayakkabı seslerini duyarken, kadının avucunun içine 1 TL bırakıldığını ve çocuğunun ise bebekle oyun oynadığını izlemektedir. Kısa film, siyah ekran zeminde beyaz renkli “Göçen Hayatlar” yazısı belirerek sonlanmaktadır.

Yorumlayıcı-Kuramsal Bağlamda “Göçen Hayatlar”

İnsanlık tarihinin en eski hikâyelerinden biri olan göç, sadece bir yerden başka bir yere gitmekle kalınmayıp içinde sosyolojik değişimleri, toplumsal entegrasyonu veya çatışmayı ve kültürel adaptasyonu veya kültürel şoku da içeren (Şeker, 2006), insanların yaşamak için mekân tuttıkları yeri geçici veya kalıcı olarak terk etmesi olarak tanımlanan bir olgudur (Kofman vd, 2000:1). Göç bireysel bir eylemdir, bununla birlikte bu hareketin toplumsal bir arka planı ve dinamiği bulunmaktadır. Ayrıca bu eylem gidilen ülkede birtakım sosyolojiler de üretmektedir. Mills’in (2000) her öznel eylemin nesnel nedenleri ve yine nesnel sonuçları bulunur önermesi bağlamında öznel bir eylem olan göç, nesnel nedenlerin çıktısı olduğu kadar nesnel sonuçlar da üretmektedir.

Nesnel nedenlere odaklanıldığında göç; *küreselleşmeye* (Lecaj, 2019), *doğal ya da insan eli ile oluşan afetlere-risklere* (Giddens, 2000), *üretim ve yaşam tarzı değişikliklerine* (Benson ve O’Reilly, 2016), *iklim koşullarına* (Black ve Schmidt-Verkerk, 2011), *ekonomik gereklere* (Carr, 2005) ve *politik nedenlere* (Anderson, 2017) bağlı olarak gelişmektedir. Göç, *gönüllü* (Erdal ve Oepen, 2018) veya *zorunlu* (Williams, 1957) olabileceği gibi *ülke içi* (Sağlam, 2006) ya da *ülkeler arası* (Aksoy, 2012) gerçekleşebilen olgudur. Bahse konu bu nesnel nedenlerden hareketle göç olgusunu anlamak için bir dizi göç kuramı geliştirilmiştir. Ravenstein’in göç kanunları, itme – çekme kuramı, Petersen’in dört göç tipi, kesişen fırsatlar kuramı, merkez – çevre kuramı, göç sistemleri kuramı, ilişkiler ağı – network kuramı ve küreselleşme kuramı göç ile ilgili alan yazında en çok atıfta bulunulan göç teorileridir (Çağlayan, 2006).

Yukarıda bahsedilen kavramlar ışığında Göç Eden Hayatlar kısa filminde gerçekleşen göç eyleminin; bir doğal afet sonucunda değil insan eliyle üretilmiş bir afet olan savaş sonrasında gerçekleştiği (Giddens, 2000), gönüllü değil zorunlu olduğu, üretim – ekonomik yaşam tarzı değişiklikleri değil savaş nedeniyle meydana geldiği anlaşılmaktadır. Petersen (1958) teorisinde; (a) ilkel göçler, (b) zoraki ve yönlendirilen göçler, (c) serbest göç ve (d) kitle göçü olmak üzere dört göç tipi üzerinde durmuştur (akt. Yalçın, 2004). Bu bağlamda kısa filmde göçen kadının Petersen’in dört göç tipinden “zoraki göç” kapsamında Suriye’den Türkiye’ye geldiği görülmektedir. Suriye’den gelen göçmenlerle ilgili yapılan araştırmalar, göçmenlerin savaştan dolayı yaşamlarından kaygı duydukları ve gündelik hayatı devam ettiremez duruma geldiklerinden dolayı göç etmek zorunda kaldıkları saptanmıştır (Altıntaş, 2014; Erkan, 2021).

Lee (1966) göç teorisinde göçün motivasyonu için *itici ve çekici faktörleri* belirlemeye çalışmıştır (akt. Özcan, 2017:187). Suriyeli göçmenler açısından en önemli itici neden, ülkelerinde bir iç savaşın varlığı olup can güvenliği yokluğudur (Celal, 2019:2580). Kısa filmde, huzurlu/ neşeli bir aile yaşamı olan bir kadının silah sesleri / savaş sonrasında eşinin öldüğü ve derin yalnızlık, kimsesizlik ve ölüm korkusu yaşadığı seyirciye aktırılmıştır. Dolayısıyla film bağlamında göçün itici en önemli nedeni Suriye'deki iç savaştır. Türkiye'ye göçün *çekici faktörlerinden* daha çok Suriye'nin *itici faktörlerine* filmde vurgu yapılmıştır. Kaldı ki filmde göç ettiği ülkede ki *itici faktörlere* (ör.taciz, dilencilik gibi) de yer verilmiştir. Yapılan araştırmalar da Suriye'den Türkiye'ye göçün *çekici faktörlerden* daha çok *itici faktörlerden* dolayı yaşandığı ortaya konulmuştur (Günay, Atılgan ve Serin, 2017).

Kısa filmde kendi ve çocuğunun güvenliğinden endişe eden kadının deniz yoluyla, güvende olacağı yere gitmek istediği anlaşılmaktadır. Ancak tam olarak nereye gitmek istediği filmde belirtilmemiştir. *Mesafe* bağlamında, Suriyeli göçmenlerin genel olarak Türkiye'yi iki nedenle tercih etmektedir, ilki "*kısa mesafe*", ikincisi ise "*transit ülke*" olmasındandır (Celal, 2019:2580). Ravenstein (1889) *göç kanunları* yaklaşımında, göçmenlerin "kısa mesafeyi" tercih ettiği ve "göç basamağı" ile başka yerlere geçiş yaptığı belirtilmektedir (akt. Yalçın, 2004:22). Ayrıca *kesişen fırsatlar teorisinde*, mesafe, gidilecek yerdeki olanaklar ve bu olanakların niteliksel / niceliksel miktarı açısından önemlidir (Uzun, 2021:443). Göçen Hayatlar'da *kısa mesafe* vurgusundan daha çok *ölüm korkusundan* dolayı "ölümü bile göze alan" bir göçmen profili bulunmaktadır. Çünkü, göçmen kadın kara yolunu değil de deniz yolunu kötü şartlarda tercih ettiği filmde gösterilmektedir. Dolayısıyla, filmde ifade edilmemiş olsa da, Suriyeli göçmenlerin hedefi kısa mesafe olduğu için değil transit ülke olduğu için ve açık kapı politikası uyguladığından Türkiye'yi tercih ettiği bilinmektedir (Özdoğru, 2018:1133). Ayrıca Türkiye ile AB arasındaki geri kabul anlaşmasına göre, Türkiye'den AB topraklarına giden bir yabancı, geri iade edildiğinde Türkiye makamları bunu kabul etmek durumundadır (Batır, 2017). Bu durumda, AB ülkeleri istediği yabancıyı ülkesine alırken, istemediği sığınmacıyı Türkiye'ye geri iade anlaşması kapsamında gönderebilmektedir. Bu noktada dünya sistemler kuramına göre göç analizi yapılabilir (Wallerstein, 2012). Teoriye göre, çevre ülkelerden merkez ülkelere (ör.AB) göç gerçekleştiğinde, göç eden nitelikli iş gücü sağlayacaksa kabul edilirken, nitelsiz iş gücü ise kabul edilmeyip geri iade anlaşması bağlamında geçiş yaptığı / geldiği çevre konumundaki (ör.Türkiye) ülkeye gönderilmektedir. Dünya sistemleri kuramına göre merkez ülkelere, çevre ülkelerden "çile değil çıkar/nimet akmaktadır" (Erkan, 2021:435).

Ravenstein (1889) göç kanunları yaklaşımında, göç basamağı aşamasında göç edilen ülkenin ihtiyaç duyduğu işgücünün, göçmenler tarafından emildiği üzerinde durulmaktadır (akt.Çağlayan, 2006:70). Göç basamağı aşamasında göçmenler bir yandan *yayılırken*, diğer yandan da yerleştiği ülkedeki piyasanın emek talebini karşıladığı yani ucuz işgücünün piyasada karşılık bularak *emildiği* ifade edilmektedir. Türkiye'deki ekonomi bağlamında, *özellikle belli illerde* işverenin ucuz işgücü talebi Suriyeli göçmenlerce karşılanmış, göçmenlerdeki yayılma motivasyonu işgücü piyasasında emilmiştir (Akbaş ve Ulutaş, 2018: 170), hatta Suriye'li göçmenlerin kaçak olarak çalıştırmanın yaygınlaşması üzerine yasal tedbirler geliştirilmiştir (Civan, 2017:204). Kısa filmde, önceki hayatında Tıp Fakültesini bitirerek mezun olan ve hekim olarak çalışan bir kadının, göç etmek zorunda kaldıktan sonra Türkiye'de iş aradığı görülmektedir. Elinde diplomasıyla gittiği kapıların yüzüne kapandığı Suriyeli doktor, bulaşık yıkamak üzere 20 Tl. gibi çok az bir miktarla kendine bir iş bulabilmiştir. Filmde bir simidi paylaşarak yiyen kadını ile göçmenlerin yaşadığı ekonomik güçlükleri gönderme yapılmıştır.

Bu görüntü Ravenstein’in (1889) göçmenler üzerinden gidilen ülkenin *ucuz işgücü talebinin karşılığında* yaklaşımını doğrular niteliktedir. Türkiye (İstanbul) özelinde yapılan çalışmada, Suriyeli mültecilerin %95’inin ekonomik zorluklar nedeniyle apartmanların bodrum katını kiralandıkları tespit edilmiştir (Kaya, 2017:62).

Göçen Hayatlar kısa filmde ucuza çalıştırılan göçmen bir kadının yaşadığı başka bir problem daha ortaya koyulmaktadır: cinsel istismar. Özdoğru (2018:1134), “Savaşta *kocasını* veya *babasını* kaybetmiş Suriyeli kadın sığınmacıların yalnız başlarına göç ederek Türkiye’ye geldiklerini, Türk halkın Suriyeli özellikle dul kadınlara yönelik olumsuz bir algılarının olduğunu, google’da en çok ‘Suriyeli kadınların güzellik sırları’, ‘Suriyeli kadınların telefon numaraları’ gibi müstehcen içerikli bilgiler / kavramların arandığını, kadınların büyük bir çoğunluğunun taciz ve istismara maruz kaldığını, kiralık oturdukları ev sahiplerinin geceleri kendilerini rahatsız ettiklerini, evlenme konusunda erkeklerden baskı gördüklerini, çalıştıkları yerlerdeki erkeklerden fiziksel tacize uğradıklarını, mahallelerindeki sızlı tacize maruz kaldıklarını, gizli veya para karşılığında nikahlanma konusunda baskı yaşadıklarını” tespit etmiştir. Bir başka çalışmaya göre özellikle kadınların ekonomik ve güvenlik sorunu yaşadığı için kampları tercih ettiği, şiddet ve istismara uğradıklarında ne yapacaklarını veya nereye başvuracaklarını bilmedikleri ve çok eşlilikle ilgili suiistimler olduğu, para ya da ev karşılığında kadınların imam nikâhı ile evlendirildiği gibi sorunlar yaşadıkları saptanmıştır (Barın, 2015:31, 37, 47). Özellikle kayıt dışı göçmenler hiçbir yasal hakka sahip olmadıklarından sıklıkla psikolojik (örneğin taciz), fizikî (kötü çalışma koşulları) ve ekonomik istismara uğramaktadırlar (Şeker ve Uçan, 2016). Göçen Hayatlar kısa filmde de, Suriyeli göçmen kadının bulaşıkçı olarak ucuza çalıştığı bir işyerinde “cinsel tacize” uğradığı ortaya konulmuştur. Kadın bunu kabul etmediği için de işten çıkarılmış ve “dilenmek” zorunda bırakılmıştır. Yani bir yandan düşük ücretle çalıştırılıp emeği sömürülürken, diğer yandan da taciz edilmesi Suriyeli kadınının vermek zorunda kaldığı yeni bir savaşın varlığını ortaya koyar niteliktedir (Özdoğru, 2018:1137) ve cinsel istismardan kurtulmak için Suriyeli dul kadınlar Türkiye’ye daha önce gelen yakınlarının yanına yerleşmeye çalıştıkları da yapılan araştırmalarla saptanmıştır (Sonakalan, 2021). Dolayısıyla göç deneyimi yaşayan kadınların toplumsal cinsiyete dayalı mağduriyetlerini ortaya koymak ve bununla mücadele etmek oldukça önemli bir hal almıştır (Şeker, 2016). Göçen Hayatlar kısa filmde de temel vurgu bir kadının toplumsal cinsiyet bağlamında göçün tüm mağduriyetlerini nasıl yaşadığı üzerinedir. Ülkesinde huzurlu / yaşam dolu, meslek sahibi başarılı bir kadinken, savaşın başlamasıyla, geçmişini / yaşamışlıklarını küçük bir çantaya sığdırarak göç etmek mecburiyetinde kalan bir kadının, göç ettiği ve umut bağladığı ülkede hayatının nasıl “göçtüğünün” gösterildiği kısa film, sosyal realitenin toplumsal patalojisine ait oldukça dikkate değer göstergeler / işaretler barındırmaktadır. Göç sığınmacı / göçen kişilere; fiziksel, sosyal ve psikolojik ek yük yüklemekte ve çoklu kayıp yaşatmaktadır (Şeker, 2022). Göç olgusu aynı zamanda, turnusol kağıt gibi, göç edilen ülkenin göçmene bakış açısına, göçmene ilişkin kolektif tepkisine, halk/vatandaş yargısına bakarak-analiz ederek göç edilen ülkenin sosyolojisinin niteliğini ortaya “döken” / “çıkaran” gizli bir işleve de sahiptir. Göçen Hayatlar kısa filmde, bir yandan göçmek zorunda kalan bir kadının hayatının nasıl göçtüğü anlatılırken, diğer yandan göçtüğü ülkenin sosyolojik / kültürel “göçüklüğü” de gözler önüne serilmiş olmaktadır.

Sonuç

Bu çalışmada; Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM) Hatay Şubesi tarafından “Göç ve Kadın Kısa Film Yarışmasında” üçüncülük ödülü alan ve yazar / yönetmen Dilek Türk tarafından yapılan “Göçen Hayatlar” kısa film, sanat sosyolojisinin ve göstergebilimsel metodolojinin izleğine göre, göç kuramları açısından analiz edilmeye çalışılmıştır. Kısa filmde başta “el” olmaya üzere bir takım semboller ve ses efektler ile, önceden mutlu / başarılı bir doktor olan Suriyeli kadının, savaş sonrasında hayatının nasıl “göçtüğü” anlatılmıştır. Türkiye’ye göçtükten sonra bir kadın olarak yaşadığı zorlukların vurgulanmak isendiği kısa filmde, dul olarak Türkiye’ye gelen göçmen / sığınmacı kadınların ayrıca istismar / taciz – tecavüz ile de savaşımlarını vermek durumunda kaldığı seyirciye sunulmuştur.

Dolayısıyla film bağlamında göç teorileri açısından, itici faktörlerle yani Suriye’deki iç savaştan dolayı ülkesinden kaçmak zorunda kalan kadın göçmenlerin gittikleri ülkede başka itici faktörlerle de savaşımlarını vermek zorunda kaldığı anlaşılmaktadır. Çağlayan (2006:73) “ıtme ve çekme kuramına göre, hem yaşanan yerde hem de gidilecek yerde, itici ve çekici faktörler vardır. Hem itici hem de çekici faktörlerin birliği bir bütünlük oluşturmaktadır” demektedir. Sadece terkedilen değil, gidilmek istenen yerde de itici faktörler bulunmaktadır, bununla birlikte savaş/şiddete bağlı ölüm korkusu, gidilecek ülkedeki diğer itici faktörlerden daha baskın / ağır geldiği için göç motivasyonu gelişmektedir. Bu süreçlerden ise en çok incinebilir durumda olan kesimler, başta kadınlar olmak üzere, yaşlılar, çocuklar, ekonomik durumu kötü olanlar fazlasıyla / derinden olumsuz bir şekilde etkilenmektedir (Buz ve Dikmen, 2020).

Bu çalışma özelinde Suriyeli kadın, (1) varış ülkesinin çekici faktörlerinden ziyade ikamet ettiği ülkenin itici faktörlerinden dolayı göç ettiği anlaşılmıştır. (2) Türkiye’yi tercih sebebi, Türkiye’nin kendi ülkelerine (Suriye) yakın olmasından ve/veya transit bir ülke olmasından kaynaklandığıdır. (3) Kesişen fırsatlar teorisinde; gidilecek yerdeki fırsatlar ve bu fırsatların niceliksel/niteliksel miktarı hali hazırdaki ülkeden fazlaysa insanlar göç etmektedir önermesi savunulmaktadır. Suriye'deki savaş her ülkeyi göç edilebilecek bir destinasyon haline getirdiği için Suriyeli kadın ülkesini terk etmek zorunda kalmıştır. (4) Göçmen kabul eden ülkeler ucuz işgücünden yararlanmak istemektedirler, ama yerel işverenler göçmenleri daha fazla / acımasızca sömürmektedir ki kısa filmde bir doktor çok ucuz bir fiyatla temizlik işinde çalıştırılmaktadır. (5) Göçmenler çok zor koşullarda yaşamaktadır ama kadın göçmenlerin hayatları çok daha zordur. Özellikle cinsel istismar kadınların hayatını çok kötü bir şekilde mahvetmekte/etkilemektedir. (6) Göç – göçmen olgusu; bir yandan göç ve göçmen sorunlarını ortaya koyarken, diğer yandan da göçü kabul eden-göçülen ülkenin göçmen tepkilerine bakarak o ülkenin sosyolojileri - kültürleri hakkında da önemli bilgileri öğrenmeyi mümkün kılan bir özelliği bulunmaktadır.

Kaynaklar

- Adorno, T. W. (2004), Edebiyat Yazıları (Çev. S. Yücesoy ve O. Koçak), İstanbul: Metis.
- Akbaş, S. ve Ünlütürk- Ulutaş, Ç. (2018). Küresel Fabrika Kentinin Görünmeyen İşçileri: Denizli İşgücü Piyasasında Suriyeli Göçmenler. *Çalışma ve Toplum*, 56(1):167-197
- Aksoy, Z. (2012). Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim. *Journal of International Social Research*, 5(20):292-303
- Altıntaş, S. (2014). Davetsiz Misafirler: Türkiye’deki Mültecilerin Mağduriyet Görünümleri, *İdealkent*, (14):252-276.
- Anderson, B. (2017). Towards a New Politics of Migration?. *Ethnic and Racial Studies*, 40(9): 1527-1537.

- Baker, U. (2014). *Kanaatlerden İmajlara, Duygular Sosyolojisine Doğru* (Çev. H. Abuşoğlu). İstanbul: Birikim Barın, H. (2015). Türkiye’deki Suriyeli Kadınların Toplumsal Bağlamda Yaşadıkları Sorunlar ve Çözümler. *Göç Araştırmaları Dergisi*, (2):10-56.
- Barthes, R. (2005). *Göstergebilimsel Seriiven* (Çev.M.Rıfat / S. Rıfat). İstanbul: YKY
- Başlar, G. (2013). Yeni Medyanın Gelişimi ve Dijitalleşen Kapitalizm. *Akademik Bilişim*, 4(11):2019.
- Batır, K. (2017). Avrupa Birliği’nin Geri Kabul Anlaşmaları: Türkiye İle AB Arasında İmzalanan Geri Kabul Anlaşması Çerçevesinde Hukuki Bir Değerlendirme. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 15(30): 585-604.
- Benson, M. ve O’reilly, K. (2016). From Lifestyle Migration to Lifestyle in Migration: Categories, Concepts and Ways of Thinking. *Migration Studies*, 4(1):20-37.
- Black, R., Kniveton, D., ve Schmidt-Verkerk, K. (2011). Migration and Climate Change: Towards an Integrated Assessment of Sensitivity. *Environment and Planning* 43(2):431-450.
- Buz, S. ve Dikmen, A. (2020). Zorunlu Göçe Maruz Kalan Bireylerin Psikososyal İyilik Hali. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 32(1):227-250.
- Cangızbay, K. (2011), *Sosyolojiler Değil Sosyoloji*, Ankara: Ütopya
- Carr, E. R. (2005). Placing The Environment in Migration: Environment, Economy, and Power in Ghana's Central Region. *Environment and Planning* 37(5): 925-946.
- Celal, İ. (2019). Göç Kuramları ve Suriye Göçü Üzerine Bir Değerlendirme. *Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11(18): 2579-2615.
- Civan, O. E. (2017). İş Sağlığı ve Güvenliğinde Özel Politika Gerektiren Gruplar. *Ankara Barosu Dergisi*, 75(4):203-290.
- Çağan, K. (2006). Sanat Sosyolojisinin İmkânına ve İnşasına Dair. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, (2):11-31.
- Çağlayan, S. (2006). Göç Kuramları, Göç ve Göçmen İlişkisi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (17): 67-91.
- Çulha, O. (2012). Gösterge Bilim Semiyotik Tekniği Kullanılarak Kanada Fotoğraflarının İncelenmesi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 7(13): 409-424.
- Durheim, E. (2020). *Sosyolojik Yöntemin Kuralları*, (Çev.C.Saraçoğlu), İstanbul: Karbon
- Echtner, C. M. (1999). The Semiotic Paradigm: Implications for Tourism Research. *Tourism management*, 20(1):47-57.
- Erdal, M. B. ve Oepen, C. (2018). Forced to Leave? The Discursive and Analytical Significance of Describing Migration as Forced and Voluntary. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 44(6):981-998.
- Erkan, H.S. (2021), “Suriyeli Göçmenlerin Türkiye’yi Tercihi Üzerinden Göç Teorilerine Yeniden Bakış”, *Ortaoğu Etütleri*, 13(3): 421-445
- Giddens, A. (2000). *Elimizden Kaçıp Giden Dünya*, (Çev. O. Akınhay), İstanbul: Alfa
- Görk- Varlı, R. (2016). Bir Yöntem, Yöntembilim ve/veya Bir Sosyoloji Alanı Olarak Görsel Sosyoloji. *Yedi*, (15):25-39.
- Günay, E., Atılğan, D. ve Serin, E. (2017). Dünya’da ve Türkiye’de Göç Yönetimi. *Kabramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(2):37-60.
- Hochschild, A. R. (1979). *Emotion Work, Feeling Rules, and Social Structure*. American Journal of Sociology, 85(3), 551–575.
- Kaya, M. (2017). *Türkiye’deki Suriyeliler*. İstanbul: Hiper Yayın
- Kellner, D. (2016). Kültürel Marksizm ve Kültürel Çalışmalar, *ETHOS: Dialogues in Philosophy and Social Sciences*, (Çev.F.Tezcan), 9(2):132-151
- Kofman, E., Phizacklea, A, Raghuram ve Saler, R. (2000). *Gender and International Migration in Europe: Employment, Welfare and Politics*, Routledge, New York.
- Köseihal, N. Ş. (1971). *Durkheim Sosyolojisi*, İstanbul: Remzi Kitapevi
- Lecaj, F. (2019). Küreselleşme Göç ve Kadın. *Uluslararası Beşerî ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi*, 3(1): 49-58.
- Mills, C.W. (2000). *Toplumbilimsel Düşün*, (Çev. Ü.Oskay), İstanbul: D&R
- Ötgün, C. (2008). Sanat Yapıtına Yaklaşım Biçimleri. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(2):159-178
- Özcan, E. (2017). Çağdaş Göç Teorileri Üzerine Bir Değerlendirme. *İş ve Hayat*, 2(4):183-215.

- Özüdoğru, B. (2018). Yalnız Yaşayan Suriyeli Kadınlar: Adana Örneği. *OPUS International Journal of Society Researches*, 8(15):1132-1162.
- Özüdoğru, B. (2018). Yalnız Yaşayan Suriyeli Kadınlar: Adana Örneği. *Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(15): 1132-1162.
- Rıfat, M. (2009). *Göstergebilimin ABC'si*, İstanbul: Say
- Sağlam, S. (2006). Türkiye'de İç Göç Olgusu ve Kentleşme. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (Hiitad)*, (5):33-44.
- Sonakalan, G. (2021). Göçmen İlişkileri Ağları Işığında Suriyeli Dul Kadınların Türkiye'de Hayata Devam Edebilme Mekanizmaları. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 7(1):118-139.
- Şeker, B. D. (2006). Kente Göç Etmiş Bir Örnekte Kültüre Uyum (Kültürlenme) Süreçleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 3(2), 1-31.
- Şeker, B. D. (2016). Göç Sürecinde Kadın. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(01): 199-214.
- Şeker, B. D. (2022). Suriyeli Gençlerin Eğitim Sürecinde Kültürleşme Deneyimleri. *Göç Dergisi (GD)*, 9(3): 345-358.
- Şeker, B.D. ve Uçan, G. (2016). Göç Sürecinde Kadın. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1): 199-214.
- Teksoy, R. (2005). *Sinema Tarihi*, İstanbul: Oğlak
- Tüzün, S. (2013). Multipleks Sinema Salonları ve Türkiye Örneğinde Sinema Sektöründe Değişen Güç Dengeleri. *Sinema Araştırmaları Dergisi*, 4(1): 85-115.
- Uzun, M. (2021). Uluslararası Göç, Göç Kuramları: Fransa'daki Türk Göçmen Kadınların Egemen Kültürle Bütünleşme Problemi. *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1(2):433-450.
- Wallerstein, I. (2012). *Modern Dünya Sistemi 2*. (Çev.L.Boyacı) İstanbul: Yarın Yayınları
- Weber, M. (1965). *The Sociology of Religion*, (Trns.E.Fishchoff), London: Methuean &Co Ltd.
- Williams, C. B. (1957). *Insect Migration*. Annual Review of Entomology, 2(1): 163-180.
- Wolff, J. (2000). *Sanatın Toplumsal Üretimi* (Çe. A. Demir), İstanbul: Özne.
- www.kademsanat.com/goc-ve-kadin-kisa-film-yarismasi, (E.T. 18.01.2022)
- Yalçın, C. (2004), *Göç Sosyolojisi*, Ankara: Anı

EXTENDED ABSTRACT IN ENGLISH

A sociological analysis of the short film "Migrating Lives"

Artistic activity has continued to evolve and develop throughout history, making art and artists social products. However, classical sociology has often approached art from the perspective of either religion (as seen in the works of Weber and Durkheim) or economics (as seen in the works of Marx). This approach has resulted in the neglect of the sociology of art, which holds valuable and profound insights about society. Fortunately, recent studies in the sociology of art have addressed this omission. Social scientists can generate knowledge in various sociological fields by examining works of art, including social problems, values, perceptions, trends, economy, culture, meaning codes, migration, religion, and mobility. Furthermore, they can establish connections between social theories/concepts or phenomena (e.g., migration theory) and works of art (e.g., paintings, photography, music).

This study focuses on the analysis of the short film "Immigrant Women" using the methodologies of the sociology of art and semiotics. Employing a work-centered approach within the sociology of art, the analysis examines the artistic value of the film and explores the relationship between its various elements (such as the protagonist, plot, and timeframe) and sociological theory (such as migration theory). Additionally, sociological analysis is conducted within the framework of semiotics, considering the signifier, signified, and interpretive context.

The short film, created by Dilek Türk, who served as the producer, writer, and director, has a duration of approximately 5 minutes and secured the third place in the short film competition on "Women and Migration" organized by the Kadem Art Association. The film depicts the story of a female doctor who is forced to immigrate from Syria to Turkey due to the war. The film relies on minimal dialogue, conveying emotions to the audience through sounds and selected effects. It narrates the "before" and "after" life of a migrant woman through the depiction of hands. Initially, the viewer witnesses a joyful and successful life that eventually transforms into a life marked by migration and destruction after a pivotal moment, represented by the civil war in Syria. The protagonist, a married woman doctor with a daughter, loses her husband in the war and subsequently embarks on a difficult journey to Turkey with her daughter, enduring unfavorable weather and transportation conditions. Despite her aspirations to practice medicine in Turkey, she struggles to find employment. Eventually, she takes a job as a cleaner but experiences sexual harassment. The film concludes with the migrant doctor and her daughter begging on the streets.

The film is analyzed within the context of migration theories, exploring several key aspects: (1) People migrate primarily due to push factors in their country of origin, rather than pull factors in the destination country. (2) Individuals seeking to immigrate often consider proximity to their home country and whether the destination country serves as a transit point. (3) The theory of cross-cutting opportunities emphasizes the significance of distance, available opportunities at the destination, and the qualitative/quantitative nature of these opportunities. The war in Syria has transformed many countries into accessible destinations. (4) Countries that accept immigrants often seek to benefit from cheap labor, although local employers may further exploit immigrants. (5) Immigrants face challenging living conditions, with female immigrants experiencing even greater difficulties. In particular, sexual abuse significantly impacts and disrupts the lives of women.

